

Programma

Dagvoorzitter: mr. dr. Pauline Jacobs

Ochtendprogramma

09.30-10.00 Ontvangst met koffie en thee

10.00-10.10 Opening door dagvoorzitter mr. dr. Pauline Jacobs

Plenaire lezingen: de verantwoordelijkheid van en voor mensen met een geestelijke stoornis in de strafrechtspleging vanuit verschillende perspectieven benaderd

10.10-10.45 Verward in een improvisatiemaatschappij. Over stoornis, strafrecht en netwerken - prof. dr. Hans Boutellier, *Vrije Universiteit Amsterdam, Verweij Jonker Instituut*

10.45-11.15 Juridisch perspectief - prof. mr. Ferry de Jong, *Universiteit Utrecht*

11.15-11.45 Toerekeningsvatbaarheid en *neurolaw* - prof. dr. Gerben Meynen, *Tilburg University*

11.45-12.15 Plenaire discussie tussen sprekers en zaal

12.15-13.15 Lunchpauze

Middagprogramma

13.15-13.45 Plenaire sessie: interview met Inge Schilperoord, auteur van het in 2015 verschenen boek *Muidhond* door dr. Sander Bax, *Tilburg University*

13.45-14.15 *Facts and figures*
Plenaire sessie over relevante cijfers en ontwikkelingen - dr. Joke Harte, *Vrije Universiteit Amsterdam*

Workshoprondes

14.30-15.30 Workshopronde I

15.30-15.45 Koffie en thee

15.45-16.45 Workshopronde II

17.00 Borrel

Over de workshops van het Misdaadcongres 2017

1. Volwassen gedetineerden met een ernstige psychiatrische aandoening
prof. dr. Miranda Boone - Universiteit Leiden
dr. Maurits Kruissink - Raad voor Strafrechtspleging en Jeugdbescherming

Presentatie van de voorlopige uitkomsten van het advies van de Raad voor de Strafrechtspleging en de Jeugdbescherming over de problematiek van psychiatrisch gestoorde gedetineerden.

2. Geestelijke verzorging aan geestelijk gestoorde en verwarde gedetineerden
Cees van Veelen - gevangenispredikant bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie

Workshop over de mogelijkheden en de uitdagingen bij het bieden van geestelijke verzorging aan geestelijk gestoorde in detentie.

3. Herstelrecht en psychisch gestoorde daders
mr. dr. Michiel van der Wolf - Erasmus Universiteit Rotterdam
Manon Elbersen - beleidsmedewerker Slachtoffer in Beeld

Workshop over de (on)mogelijkheden voor bemiddeling wanneer is vastgesteld dat de verdachte/dader aan een geestelijke stoornis leidt.

4. Geradicaliseerd of geestelijk gestoord?
Spreker t.b.c.

Workshop over de grens tussen politiek activisme en geestelijke stoornis.

Over de workshops van het Misdaadcongres 2017

5. Het vaststellen van ontoerekenbaarheid

mr. dr. Johannes Bijlsma - Vrije Universiteit Amsterdam
prof. dr. Gerben Meynen - Tilburg University

Workshop over de noodzaak om tot een criterium voor ontoerekenbaarheid te komen en over verschillende criteria voor ontoerekenbaarheid.

6. Personen met verward gedrag: welke rol heeft de GGZ en wie is verantwoordelijk? Politie, justitie of de gemeente?

dr. Agder Hondius - psychiater en geneesheer-directeur GGZ Centraal Willem Woelders MPA - hoofd Operatiën en plaatsvervangend politiefchef eenheid Midden-Nederland.

7. Historische miniatuurtjes uit de ontwikkelingsgang van de TBS

prof. dr. Frans Koenraadt - Universiteit Utrecht
prof. dr. Joost Vijselaar - Universiteit Utrecht

Door prof. dr. Frans Koenraadt (Universiteit Utrecht) en prof. dr. Joost Vijselaar (Universiteit Utrecht) over het - bij tijd en wijle grillig - historisch verloop van vaststelling en behandeling van psychische stoornissen bij daders van voornamelijk ernstige delicten.

Strafrecht en stoornis

Over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van en voor mensen met een geestelijke stoornis

Wie onder invloed van een geestelijke stoornis een misdaad begaat, wordt anders gestraft dan de volkomen gezonde dader. In plaats van of naast een gevangenisstraf wordt dan bijvoorbeeld een tbs-maatregel opgelegd. Wie aan een stoornis lijdt, kan niet altijd (volledig) verantwoordelijk worden gehouden voor zijn gedragingen, zo is de gedachte.

Dit uitgangspunt lijkt tegenwoordig onder druk te staan. Oplegging van de tbs-maatregel roept steeds vaker vanuit de samenleving het commentaar op dat de veroordeelde 'er makkelijk mee weggomt'; er zou namelijk ook een flinke gevangenisstraf moeten worden opgelegd.

Ook veranderingen in de geestelijke gezondheidszorg hebben hun effect op de instroom van mensen met een stoornis in de strafrechtsketen. Politie en justitie lijken steeds vaker te worden geconfronteerd met verwarde mensen die bij eerder ingrijpen wellicht niet in het strafrecht zouden zijn beland. Voorts rijst steeds vaker de vraag wat herstelrecht kan betekenen in het geval van geestelijk gestoorde daders. Herstelrechtelijke initiatieven krijgen in Nederland steeds meer aandacht en ruimte en het belang ervan voor de verwerking van leed door het slachtoffer, maar ook voor de resocialisatie van de dader mag niet worden onderschat. Maar wat zijn de mogelijkheden tot herstel als sprake is van een dader met een geestelijke stoornis?

Dit alles vraagt om een herbezinning op de vraag hoe wij nu eigenlijk moeten omgaan met geestelijk gestoorde in de strafrechtspleging, niet alleen in de opsporings- en berechtingsfase, maar ook in de fase van de tenuitvoerlegging van de straf. Hoe ver reikt de verantwoordelijkheid van mensen voor de door hen gepleegde misdaden? En wat is de verantwoordelijkheid van de samenleving? Deze en andere vragen staan centraal tijdens het derde Misdaadcongres dat op 1 juni 2017 zal plaatsvinden in Utrecht. Op het congres zullen we de problematiek vanuit diverse invalshoeken benaderen: vanuit de rechtswetenschap, maar ook vanuit de sociologie, de literatuur, de politieke filosofie, enzovoorts.

De organisatie van dit congres is in handen van de Stichting Mens en Strafrecht in samenwerking met de Universiteit Utrecht, Tilburg University, Maastricht University en Universiteit Leiden.

Het congres is financieel mogelijk gemaakt door de Stichting ter Bevordering van Strafrechtelijk Onderzoek in Utrecht (BESOU), de Bianchi Herstelrecht Stichting, het Montaigne Centrum voor Rechtspleging en Conflictoplossing van de Universiteit Utrecht, de Faculteit der Rechtsgeleerheid van de Universiteit Maastricht en het Centrum voor Justitiepastoraat, gevestigd aan de Universiteit van Tilburg

foto: Henry van den Hul

Misdaadcongres 2017

Strafrecht en stoornis

*Over de strafrechtelijke
verantwoordelijkheid van en voor mensen
met een geestelijke stoornis*

1 juni 2017
Paushuize, Utrecht

Universiteit Utrecht